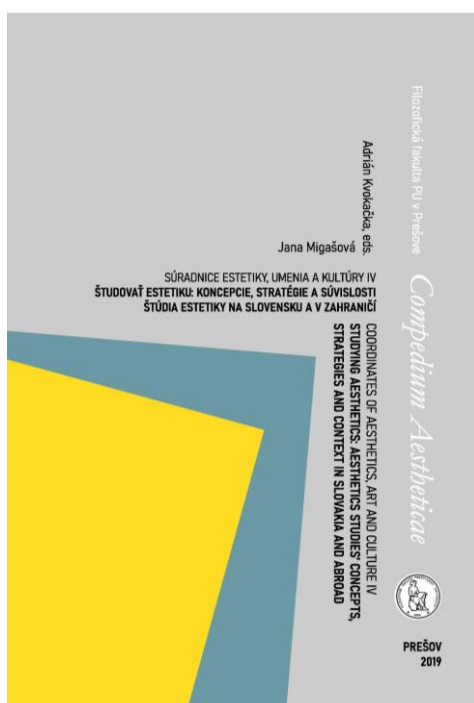

KVOKAČKA, Adrián – MIGAŠOVÁ, Jana (2019): Súradnice estetiky, umenia a kultúry IV: Študovať estetiku: koncepcie, stratégie a súvislosti štúdia estetiky na Slovensku a v zahraničí. Prešov: FF PU v Prešove, 198 s.

Sandra Zákutná; sandra.zakutna@unipo.sk, <https://doi.org/10.5281/zenodo.3633264>

Zborník štúdií *Súradnice estetiky, umenia a kultúry IV: Študovať estetiku: koncepcie, stratégie a súvislosti štúdia estetiky na Slovensku a v zahraničí* editorov Mgr. Adriána Kvokačku, PhD. a Mgr. Jany Migašovej, PhD. svojou témou, ktorá by sa venuje problematike a súčasným výzvam vyučovania a štúdia estetiky, otvára veľmi podnetnú oblasť, o ktorej je potrebné diskutovať. Miesto humanitných vied v pedagogickom, vedeckom i verejnom priestore je dnes problematické a tieto vedy musia každodenne obhajovať svoje opodstatnenie. Oblasť estetiky nie je výnimkou a problematika jej štúdia a vyučovania si zasluhuje pozornosť. Michaela Malíčková, jedna z autoriek v tomto zborníku, vo svojom príspevku explicitne predkladá jeden z aktuálnych problémov, ktorým katedry estetiky na Slovensku i v zahraničí čelia, keď píše, že aktuálna podoba vyučovania estetiky a estetickej výchovy má „množstvo metodologických aj tematických benefítov, ktoré však momentálne nie sú dostatočne silnými argumentmi a motívami pre

vysokoškolské štúdium, ktoré sa ‘pragmatizuje’ v inej perspektíve, než v akej ju zamýšľal pôvodný koncept vyučovania estetickej výchovy. Štúdiom estetiky vždy kladlo a naďalej bude kladť dôraz na celostnú kultiváciu osobnosti, táto devíza sa však záujemcom o vysokoškolské štúdium nezdá byť aktuálne dostatočne silnou zárukou uplatnenia v práci“ (s. 39). Z uvedených dôvodov vítam počin editorov tohto zborníka, ktorí sa rozhodli pozvať zainteresovaných odborníkov na rovnomenú konferenciu (8. – 9. novembra 2018) a z prezentovaných príspevkov zostaviť publikáciu mapujúcu stav problematiky a ponúkajúcu východiská i inšpirácie do budúcnosti.

Jana Migašová a Adrián Kvokačka v príspevku *Otváranie diskusie o aktuálnych problémoch vyučovania a štúdia estetiky* (s. 9–16) predkladajú popis súčasného stavu a predstavujú jednotlivé štúdie. Adrián Kvokačka v esejistickom príspevku *Mobilis in mobile: štúdiom estetiky v Prešove* (s. 17–26) ukazuje minulosť i súčasnosť Inštitútu estetiky a umeleckej kultúry FF PU v Prešove, ktoré sa v súčasnosti venuje aj vysoko aktuálnym otázkam estetiky a umenia. Michal Babiak v príspevku *Štúdium estetiky na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave* (s. 27–32) poskytuje pohľad na skladbu jednotlivých programov odboru a zároveň kriticky reflektuje situáciu. Michaela Malíčková pokračuje v téme predstavovania modelov vyučovania

estetiky a v príspevku *Vysokoškolská estetika v kontexte metodológie nitrianskej školy* (s. 33–40) poukazuje na dedičstvo Ľubomíra Plesníka postaveného na pragmatickej estetike a kriticky hodnotí celospoločenskú dehonestáciu kultivácie. Tufan Acil v príspevku *Problem of Boundaries in Aesthetic Research* (s. 41–52) pracuje s problematikou ohraničenia v estetike historickým exkurzom, pričom zdôrazňuje úlohu estetickéj výchovy, ktorá má byť založená na prienikoch. Hana Zelenáková v štúdiu *Nitrianska praktická estetika: Princípy, súčasný stav a perspektívy* (s. 53–61) na základe odkazu Marty Žilkovej predstavuje konkrétny metodický postup kolektívnej reflexie diela na výučbe estetických disciplín v Nitre.

Renáta Beličová sa v príspevku *Hudobné kompetencie a štúdium estetiky* (s. 62–72) zameriava na nedostatočnú dotáciu hodín hudobného vzdelávania v nižších stupňoch vzdelávania a s tým súvisiace problémy pri štúdiu hudobno-estetických predmetov na univerzitách a zároveň ponúka konkrétne riešenie tohto problému. David Kozel svojím príspevkom *Hudební estetika jako součást studia učitelství hudební výchovy na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity* (s. 73–78) rovnako poukazuje na nedostatky v kompetenciách univerzitných študentov, ktorých príčiny je možné hľadať už v skorších stupňoch vzdelávania a poukazuje aj na nedostatky v skladbe predmetov na vysokých školách. Juraj Malíček a Martin Boszorád v príspevku *Študovať popkultúru? Konceptno-strategické, metodologické a kontextuálne poznámky k popkultúrnym štúdiám* (s. 79–86) poukazujú na ciele, ktoré sledujú vo vyučovaní popkultúry, aby pomohli študentom na ich ceste k sebazpoznaniu a pochopeniu vnútorných kvalít človeka.

Slávka Kopčáková v príspevku *Tvorba učebných materiálov na Inštitúte estetiky a umeleckej kultúry Filozofickej fakulty v Prešove za uplynulú dekádu 2007 – 2017* (s. 87–98) predstavuje zhrnutie učebných textov a učebníc na IEUK FF PU v súvislosti s vývinom učebných materiálov na Slovensku. Miron Pukan sa v štúdiu *Divadelný workshop v interferencii medzi kognitívno-didaktickým a estetickým aspektom* (s. 99–112) sústreďuje na špecifikum prešovského akademického života, ktorým je študentský divadelný festival Akademický Prešov, a pozornosť upriamuje na divadelné workshopy na tomto podujatí. Eva Kušnírová z rovnakého pracoviska v príspevku *Tvorivá dramatika ako súčasť skladby disciplín študijného programu estetika* (s. 113–122) ukazuje predmet Tvorivá dramatika ako príklad konkrétnej stratégie vyučovania, ktorý dokladuje aj na príklade interpretácie hry Pygmalion G. B. Shawa.

Eva Pariláková sa v štúdiu *Estetická skúsenosť a veterné mlyny postmediálnej a postfaktuálnej spoločnosti: Diagnóza a vďaka zmyslu estetiky v kontexte nitrianskej recepčnej školy* (s. 123–136) zameriava na zaujímavý koncept estetiky „offline“, ktorá sa javí ako veľmi potrebná v dnešnej uponáhľanej dobe, ktorá nepraje premýšľaniu v pokoji či pozastaveniu sa nad niečím. Prínosom štúdie je aj navrhnutie postupov ako tento koncept využiť na niektorých vyučovacích predmetoch. Alexandra Hudáčová v príspevku *Umenie edukácie Johna Deweyho* (s. 137–144) rozoberá Deweyho filozofiu výchovy a poukazuje na jej aktuálny potenciál v edukácii. Michaela Pašteková sa v štúdiu *Pozícia estetiky na akadémiách umenia* (s. 145–150) venuje kritickému rozboru tohto problému, pričom poukazuje na nefunkčnosť diachrónneho modelu výučby estetických koncepcií.

Lisa Giombini a jej príspevok *Authenticity Lies in the Eye of Beholder: Aesthetics and the Principles of Art Restoration* (s. 151–162) predkladá problém autenticity umeleckého diela a skúma ho v kontexte reštaurátorstva umeleckých diel. Štefan Haško v prakticky ladenom príspevku *K interpretácii a obhajobe umeleckého diela* (s. 163–178) kriticky hodnotí prax, keď študenti umeleckých odborov majú „obhajovať“ svoje umelecké diela. Tento stav hodnotí ako nevhodný, keďže umelecké dielo by, z jeho pohľadu a odvolávajúc sa na Kanta, Schopenhauera a Wittgensteina, nemalo byť vysvetľované. Lukáš Makky sa v príspevku *Úvaha nad miestom prehistórie v štúdiu estetiky* (s. 179–188) venuje opodstatnenosti zaradenia pravekého umenia medzi predmety, ktoré sú súčasťou štúdia estetiky a prináša hodnoverné odôvodnenie.

Jana Migašová v príspevku *Súčasné výzvy pre učenie dejín výtvarného umenia* (s. 189–198) ponúka podložené vysvetlenie toho, prečo je nutné disciplínu Dejiny výtvarného umenia považovať za nevyhnutnú súčasť kurikula, ktorá však nemá byť iba „povinnosťou“, ale má skutočný potenciál získavania schopností a zručností študentov ako aj potenciál pomôcť pri chápaní a reflektovaní vlastnej identity.

Konferenčný zborník *Súradnice estetiky, umenia a kultúry IV: Študovať estetiku: koncepcie, stratégie a súvislosti štúdia estetiky na Slovensku a v zahraničí* je podnetným čítaním. Ponúka komplexný pohľad na problematiku vyučovania a štúdia estetiky na všetkých slovenských pracoviskách a ponúka aj pohľad na situáciu v zahraničí. Autori sa od zhodnotenia situácie a predstavenia problémov, ktorým v edukačnom procese čelia, snažia dostať aj k návrhom riešení problémov, ktoré so sebou štúdium a výučba estetiky prináša. Nie sú nekritickí voči súčasnosti, sú si vedomí prekážok, ktoré im dnešná doba zameraná na výkon a úspech prináša, no napriek tomu z ich príspevkov necítiť ani náznak rezignácie. Predkladaný zborník je nepochybne jedným z prvých krokov pri tak veľmi potrebnej diskusii o štúdiu humanitných predmetov – jeho analýze, kritike, víziách či stratégiách a vnímam ho ako veľmi dobrý signál do budúcnosti.

doc. Mgr. Sandra Zákutná, PhD.
Prešovská univerzita v Prešove
Filozofická fakulta
Inštitút filozofie
Prešov/ Slovenská republika
sandra.zakutna@unipo.sk

www.espes.ff.unipo.sk
